

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2818
Tarih : 24.06.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 24.06.2019 16:03
Sayı: -120.10-E.00000492527

E.00000492527

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Hem ulusal hem de Türkiye'nin imzacısı olduğu uluslararası hukuk işkenceyi mutlak biçimde yasaklamıştır. Hükümetin "İşkenceye sıfır tolerans" söylemine rağmen son zamanlarda basına da yansıyan çok ciddi işkence beyanları, 12 Eylül Darbe dönemindeki sistematik işkencenin geri döndüğüne dair kaygıları artırmaktadır. Urfa-Halfeti ve başkent Ankara başta olmak üzere, gözaltı ve tutuklama süreçlerinde yaşandığı beyan edilen ağır işkence iddialarının bütün yönleriyle araştırılması, işkence uygulamalarının sonlandırılması ve sorumluların açığa çıkarılması için atılması gereken hukuki ve idari tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, İktüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim.

Dirayet Dilan TAŞDEMİR

Ağrı Milletvekili

E.00000492527

GEREKÇE

“İşkence ve kötü muameleye tabi olmama ve bu nitelikte cezaya çarptırılmama hakkı” uluslararası hukukta mutlak olarak yasaklanan, savaş hali dahil olmak üzere, hiçbir istisnası olmayan bir haktır. Yasağın bu mutlak niteliği, işkenceyi insan onuruna ve kişiliğine karşı en ağır saldırı olarak kabul etmiş, uluslararası hukukta buyruk emirle (jus cogens) yasaklanmasına neden olmuştur.

Türkiye de “İşkenceye Karşı Sözleşme”yi 1988 yılında kabul ederek, savaş hali dahil olmak üzere, işkencenin istisnası olamayacağını Anayasa ve Ceza Kanunu’nda kesin bir şekilde yasaklamıştır. Kısacası hem ulusal hem de uluslararası hukuk işkencenin yasaklanmasının evrensel ve mutlak bir talep olduğu; işkencenin meşru olabileceği hal ve zamanlar olamayacağını net bir şekilde tanımlanmaktadır. Fakat işkenceyi mutlak biçimde yasaklayan tüm bu hukuksal mevzuata rağmen Türkiye’de işkence ve kötü muamele nerdeyse hiçbir zaman gündemden düşmemiştir. Özellikle 12 Eylül Askeri Darbe sürecinde yaşanan, gözaltında kayıplar, faili meşgul cinayetler, sistematik işkence ve kötü muamele hem uluslararası hukuka taşınmış hem de etkileri günümüze kadar devam etmiştir.

Hükümetin “İşkenceye sıfır tolerans” söylemine rağmen, İçişleri Bakanlığı’na bağlı emniyet müdürlüklerinde ve gözaltı merkezlerinde yoğun işkence yapıldığı iddiaları yoğun bir biçimde basında yer almakta ve 12 Eylül Darbe dönemindeki sistematik işkencenin geri döndüğüne dair kaygıları artırmaktadır.

2015’ten bu yana Urfa merkez ve ilçeleri gözaltında ağır işkence ve kötü muamele ile gündeme gelmiş fakat bu konuda herhangi bir hukuksal girişim veya kapsamlı bir inceleme yapılmamıştır. Son olarak Urfa’nın Halfeti ilçesinde gözaltına alınan, yaşları 13 ile 75 arasında değişen 51 yurttaşın, gözaltında elektrik verme, dayak, ters kelepçe gibi ağır fiziksel ve psikolojik işkenceye maruz kaldıkları, mahkeme esnasında dahi darp edildiklerine dair görüntüler basına da yansımıştır. Özellikle gözaltına alınan kadınlar, gözaltı süresince işkencenin cinsiyetçi boyutunun da açığa çıktığını, psikolojik ve fiziksel şiddetin yanı sıra cinsel organlarına elektrik vermeye, taciz ve tecavüz tehditlerine varan korkunç uygulamalara maruz kaldıklarını aktarmışlardır. Urfa TEM’de yaşanan bu işkence doktor raporları, mahkeme tutanakları, tanık beyanları ve inceleme raporlarıyla da doğrulanmıştır. Ayrıca Urfa Barosu’nun hazırladığı rapor bu konudaki korkunç tabloyu bir kez daha teyit etmiştir.

Urfa’nın yanı sıra başkent Ankara da son dönemlerde sıklıkla işkence uygulamaları ile gündeme gelmektedir. Ankara Emniyetinde gözaltındaki 100’ü aşkın insanın, dışarıdan getirilen özel bir

ekip tarafından karanlık bir odaya alınarak sorguya tabi tutuldukları, ters kelepçe dizüstü çöktürüldükleri, çırlıçıplak soyuldukları ve coplu tecavüze maruz bırakıldıklarına dair ağır işkence iddialarıyla ilgilenen Ankara Barosu, yaptığı inceleme ve görüşmelerle işkence iddialarını teyit eden bir rapor hazırlamıştır. Ayrıca OHAL ile birlikte son iki buçuk yılda kaçırıldığı iddia edilen ve ayları aşkın süredir kayıp olan 30' a yakın insanın da Ankara'daki bu işkence merkezinde olabileceğine dair kaygılar artmaktadır.

Baro raporlarıyla da teyit edilen bu vahim işkence beyanlarından en korkunç olanı ise, Ankara'da 6 ay boyunca sistematik bir şekilde fiziksel, psikolojik ve cinsel işkenceye maruz kaldığını mahkeme savunmasında kayıtlara geçiren Ayten Öztürk' e aittir. Öztürk; Ankara'da olan, ancak neresi olduğu bilinmeyen bir resmi kurumun bodrum katında, insan anatomisini iyi bildiklerini ifade eden, yüzleri maskeli kişilerce, çırlıçıplak tutulma, jopla cinsel bölgelerine zorlama, suyla boğma, zorla besleme, parmaklarını yakma, tabut denilen kutunun içinde tutma, falaka, filistin askısı gibi işkencelere maruz kaldığını ve vücudunda yüzlerce yara oluşturan bu işkenceler sonucu 40 kiloya düştüğünü mahkemede detaylı bir şekilde anlatmıştır.

Son zamanlarda resmi rapor ve belgelerle de kanıtlanan bu işkence iddiaları, yasalarda mutlak biçimde yasaklanan işkence ve kötü muamelenin geri döndüğüne dair kaygıları artırmaktadır. Gözaltı ve tutuklama süreçlerinde yaşandığı beyan edilen bu ağır işkence iddialarının bütün yönleriyle araştırılması, söz konusu işkence uygulamalarının sonlandırılması ve sorumluların açığa çıkarılması için atılması gereken hukuki ve idari tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla bir araştırma komisyonun kurulması elzemdir.

E.00000492527

1	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	<i>Suun</i>
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	<i>S. Dede</i>
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	<i>Hon</i>
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	<i>D. Canbaz Kaya</i>
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	<i>O. Ersoy</i>
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	<i>Z. Gülüm</i>
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	<i>E. Katircioğlu</i>
8	HÜDA KAYA	İSTANBUL	<i>H. Kaya</i>
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	<i>A. Kenanoğlu</i>
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	<i>Z. Özen</i>
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	<i>M. Piroğlu</i>
12	AHMET ŞİK	İSTANBUL	<i>A. Şik</i>
13	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>M. Çepni</i>
14	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	<i>S. Kemalbay</i>
15	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	<i>O. Faruk Gergerlioğlu</i>
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	<i>T. Çelik</i>
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>E. Günay</i>
18	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	<i>M. Toğrul</i>
19	PERO DUNDAR	MARDİN	<i>P. Dunder</i>
20	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>R. Turan</i>